

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง
ในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
People Participation for the Homeless Protection Center in the
Community (the Model Sub-District) at Na Wa Sub-District,
Na Wa District, NakhonPhanom Province

จุฑาลักษณ์ แสนโท¹ เจนจิรา ทวดอาด²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนมจำนวน 357 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือในการหาค่าความเที่ยงหรือความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.82 ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน(ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.05, S.D.=0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผน และคัดเลือกกิจกรรมของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) มากที่สุด (\bar{X} =4.42, S.D.=0.67) รองลงมาคือมีส่วนร่วมในด้านรับแจ้งเหตุและประสานหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ.2557 (\bar{X} =4.16, S.D.=0.64) ลำดับต่อมาคือมีส่วนร่วมในการสำรวจและติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง (\bar{X} =3.98, S.D.=0.67) และสุดท้ายคือมี

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม email: juthalucks@npu.ac.th

² นักศึกษาประจำสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) (\bar{X} =3.65, S.D=0.68) ตามลำดับ

โดยสรุปพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) น้อยที่สุด จึงควรจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชนภายหลังจากการดำเนินงานเพื่อเป็นการกำกับติดตาม และประเมินถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาในอนาคต และจัดให้มีกิจกรรมภายในศูนย์ฯ เพื่อเฝ้าระวังทางสังคมและป้องกันปัญหาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, คนไร้ที่พึ่ง, ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน

Abstract

The objective of the present study was to investigate people participation for the homeless protection center in the community (the model sub-district) at Na Wa sub-district, Na Wa district, NakhonPhanom province and guidelines for promoting participation. The participants of the study were 357 people living in Na Wa sub-district, Na Wa district, NakhonPhanom province. The data for this study was collected by a questionnaire was consulted by experts for the protection of the defenseless people and then tried out with 30 non-sampled individuals to determine the quality of tools for reliability or reliability. The reliability of Cronbach's Alpha was 0.82. Then the descriptive statistic was used to analyze the data to find percentage (%), mean (\bar{X}), and standard deviation (S.D.).

The result of the study

With regarding to the people participation for the homeless protection center in the community (the model sub-district) at Na Wa sub-district, Na Wa district, NakhonPhanom province, it found that people highly participated in the operation of the homeless protection center(the model sub-district (\bar{X} =4.05, S.D=0.67). Focusing on each aspect, the people participation in the homeless protection center's meeting, planning, activity's selecting at the model sub-district was in the highest level (\bar{X} =4.42, S.D. =0.67). The second was the people participation in emergency report and internal and external coordination (\bar{X} =3.98, S.D.=0.67) which is in the homeless protection act of 2014. The third was the participation in surveying and monitoring the homeless

people's problems ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.67). Finally, the participation of monitoring, examining, and evaluating of homeless people at the model sub-district was the lowest ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.68).

In summary, according to the result of the study, the participation of monitoring, examining, and evaluating of homeless people at the model sub-district was the lowest. Therefore, comments or opinions to the operation of the homeless protection center are needed to monitor and evaluate the effectiveness of the homeless protection center. This can lead to further development for the center. Additionally, the center should arrange some activities to continuously take care and protect some social problems.

Keywords: participation, homeless people, homeless protection center in community

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้บัญญัติในมาตรา 55 ให้บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และมาตรา 80 (1) บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคมในการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกระทรวงหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยมีกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมประชาชนทุกคนได้แก่เด็กเยาวชนสตรีผู้สูงอายุคนพิการคนไร้ที่พึ่งผู้ประสบปัญหาทางสังคมครอบครัวและชุมชนและเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ต้องดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่กลุ่มเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้ให้นิยามคนไร้ที่พึ่งว่า หมายถึงผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง เร่ร่อน ไม่มีอาชีพ ไม่สามารถเลี้ยงตนเองได้ และได้สมัครเข้ารับการสงเคราะห์ด้วยตนเองหรือบุคคลที่หน่วยงานเกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ โรงพยาบาลต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรเอกชน หรือบิดามารดา ญาติพี่น้อง นำส่งโดยคนไร้ที่พึ่งเป็นบุคคลที่ประสบปัญหาในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต้องเร่ร่อนไร้ที่อยู่อาศัย และไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่งที่จะสามารถหารายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ซึ่งบุคคลเหล่านี้อยู่ในฐานะที่ไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้ และไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นที่จะเข้ามาช่วยเหลือทำให้มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบากมีมาตรฐานการดำรงชีพที่ต่ำกว่ามาตรฐานความเป็นอยู่ของบุคคลทั่วไป และที่ผ่านมากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้

การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาในรูปแบบของสถานสงเคราะห์ และการสนับสนุนให้ชุมชนและท้องถิ่น จัดสวัสดิการสังคม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหาสามารถดำรงชีวิตและพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสำหรับจังหวัดนครพนมนั้นได้มีศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดนครพนมให้บริการด้านสวัสดิการสงเคราะห์ตามภารกิจได้แก่ 1) การรับแจ้งเหตุและประสานหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรตลอด 24 ชั่วโมง ในการปฏิบัติตามงานตามพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ.2484และพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ.2557 2) สืบสวนและติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งตลอดจนให้การช่วยเหลือและบำบัดฟื้นฟูเบื้องต้นภายใต้การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน 3) สืบเสาะข้อมูลเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งที่ขอรับการคุ้มครอง หรือที่ถูกส่งตัวมายังศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งและให้การคุ้มครองในเบื้องต้นแก่คนไร้ที่พึ่งรวมทั้งรับตัวคนไร้ที่พึ่งไว้ 4) ประสานงานเพื่อจัดส่งคนไร้ที่พึ่งไปยังสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 5) ให้การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งตามที่สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งมอบหมายหรือตามผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร 6) คัดกรองผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการควบคุมการขอทานก่อนประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 7) ดำเนินมาตรการเชิงรุกในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดประชาชนกลุ่มเสี่ยงและบุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบากเข้าสู่วิธีการขอทาน หรือเป็นบุคคลไร้ที่พึ่ง 8) เป็นศูนย์เรียนรู้ในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งให้แก่ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนและ 9) ดำเนินการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครพนม, 2557)

การจัดตั้งศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้จัดตั้งเมื่อ วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2559 ซึ่งตำบลนาหว้าถือเป็นตำบลที่มีปัญหาทางสังคมเร่งด่วนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมาย เช่น คนไร้ที่พึ่งผู้ประสบปัญหาภาวะยากลำบาก ตามภารกิจของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดนครพนม เน้นการสนับสนุนให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคม ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครพนม จึงจัดตั้งศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ครอบครัวและชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมและการพึ่งตนเองของคนในชุมชน กิจกรรมที่ผ่านมาศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครพนมได้ดำเนินงานอย่างหลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมรณรงค์การหยุดให้ทาน กิจกรรมอบรมการฝึกอาชีพ และกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับการให้ทานอย่างถูกวิธี ทั้งนี้การดำเนินงานได้มุ่งเน้นความยั่งยืน โดยใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนมเพื่อจะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อ

นำไปสู่การวางแผนพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผนและคัดเลือกกิจกรรมของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ด้านการมีส่วนร่วมในด้านรับแจ้งเหตุและประสานหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ด้านการมีส่วนร่วมในการสำรวจและติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม จำนวน 5,031 คน (งานนโยบายและแผนสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วน ตำบลนาหว้า, 2559) ทั้งนี้ ผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ได้

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) กำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถาม 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผน และคัดเลือกกิจกรรมของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ด้านการมีส่วนร่วมในด้านรับแจ้งเหตุและประสานหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ด้านการมีส่วนร่วมในการสำรวจและติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended) มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1) สร้างเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 357 ชุด

2) นำเครื่องมือไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือในการหาค่าความเที่ยงหรือความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.82 เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ และจากตำราหรือหนังสือ โดยเน้นศึกษาข้อมูลทางวิชาการ บทความ เนื้อหาเชิงพรรณนา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วจะนำไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในทางสถิติมาใช้ในการคำนวณเชิงสถิติโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ของตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

2) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผนและคัดเลือกกิจกรรมของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) การมีส่วนร่วมในด้านรับแจ้งเหตุและประสานหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง การมีส่วนร่วมในการสำรวจและติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ)

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม นครพนม 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น

4) แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.3 และส่วนมากมีอายุระหว่าง 47-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีสถานภาพสมรสมากที่สุด ร้อยละ 73.6 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 65.2 ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 53.4 และมีรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 63.5

2) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม มีดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน(ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.05, S.D.=0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผน และคัดเลือกกิจกรรมของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) มากที่สุด (\bar{X} =4.42, S.D.=0.67) รองลงมาคือมีส่วนร่วมในด้านรับแจ้งเหตุและประสานหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ.2557 (\bar{X} =4.16, S.D.=0.64) ลำดับต่อมาคือมีส่วนร่วมในการสำรวจและติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง (\bar{X} =3.98,

S.D.=0.67) และสุดท้ายคือมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) (\bar{X} =3.65, S.D.=0.68)ตามลำดับ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน(ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน และคัดเลือกกิจกรรมของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน(ตำบลต้นแบบ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) (\bar{X} =4.45, S.D.=0.72) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป (\bar{X} =4.42, S.D.=0.68) และสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรม โครงการ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) (\bar{X} =4.40, S.D.=0.62) ตามลำดับ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ด้านรับแจ้งเหตุและประสานหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ.2557 (\bar{X} =4.16, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและนโยบาย มาตรการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังปัญหา และการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ภายในชุมชนของตนเอง (\bar{X} =4.22, S.D.=0.67) มากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่อยู่ในภาวะยากลำบากและเสี่ยงต่อการถูกล่อลวง (\bar{X} =4.14, S.D.=0.60) และสุดท้ายคือมีส่วนร่วมในการประสานงานเพื่อจัดส่งคนไร้ที่พึ่งไปยังสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง หรือหน่วยงานที่มีกฎหมายเฉพาะเพื่อให้การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง (\bar{X} =4.12, S.D.=0.66) ตามลำดับ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการสำรวจและติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง (\bar{X} =3.98, S.D.=0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาคนไร้ที่พึ่ง บุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบากในชุมชนของตน (\bar{X} =4.05, S.D.=0.62) มากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการสำรวจ คัดกรองกลุ่มเสี่ยงต่อการไร้ที่พึ่งและการถูกล่อลวง (\bar{X} =3.96, S.D.=0.72) และสุดท้ายคือมีส่วนร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งในด้านการดำรงชีวิต สิทธิตามกฎหมาย หรือด้านอื่นเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป (\bar{X} =3.92, S.D.=0.67) ตามลำดับ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ในด้านการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.69) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ($\bar{X}=3.60$, S.D.=0.72) และสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมในการดำเนินการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.64) ตามลำดับ

สุดท้ายคือผลการศึกษาข้อเสนอต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ควรจัดทำเวทีประชาคมแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชนในการสอดส่องดูแลในชุมชนเพื่อเสนอแนะต่อชุมชนในการแก้ไขปัญหาในชุมชนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในชุมชน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผน และคัดเลือกกิจกรรมของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวินันท์ กานต์ รุจิภักดีและสัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเครือข่ายภาคประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมคดีพิเศษ โดยศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังอาชญากรรม การแจ้งเบาะแสการกระทำผิดในชุมชนให้กับศูนย์เครือข่ายฯ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งในแต่ละเดือนจะมีการประชุม เครือข่ายของชุมชนร่วมกับองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน กลุ่ม อพพร. เพื่อมาสรุปรายงานผลการเฝ้าระวัง และการวางแผนเพื่อสอดส่องดูแล ถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นเครือข่ายในชุมชนก็จะได้คอยเฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่ทราบ ซึ่งเป็นการประสานความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายภาคประชาชนของแต่ละพื้นที่ในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน

2. จากผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งในเรื่องการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ในด้านการดำเนินงาน

เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรณิฉัย นิติโรจน์ (2557) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง ที่ผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลที่ได้จากการดำเนินการตามแผนชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบปัญหาว่าทางภาครัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดเกณฑ์ในการประเมิน โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ได้เลย ดังนั้น ผลที่ออกมาจากการประเมินโดยภาครัฐ จึงเป็นผลการประเมินที่มาจากมุมมองด้านเดียวว่าโครงการฯ นี้ ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวเพียงใด ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าว ผลที่ได้รับจากการประเมินด้านเดียว นี้จึงเป็นข้อมูลที่ไม่เที่ยงตรงเพียงพอที่จะนำไปเป็นปัจจัยนำเข้าสู่กระบวนการวางแผนโครงการในครั้งต่อไปได้ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล น้อยที่สุด ดังนั้น ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งฯ จึงควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้มากขึ้น โดยการสนับสนุนกิจกรรมให้คนในชุมชนกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็น และมีเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ฯ เป็นระยะ

1.2 ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งฯ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ องค์กร เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและเป็นการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานเชิงรุกอันเป็นการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาของกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเป็นคนไร้ที่พึ่งในอนาคต

1.3 ควรมีการสร้างและพัฒนาแกนนำภายในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง เรียนรู้กระบวนการทำงานด้านการเฝ้าระวังปัญหาและการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ประสบปัญหาโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และจัดกิจกรรมในการให้ความรู้จากหน่วยงานของภาครัฐอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีของการดำเนินงานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research :PAR) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชนให้เห็นผลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. **ความหมายของคนไร้ที่พึ่ง**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก<http://law.longdo.com/law>. (2559, 25 ธันวาคม) ครุตัน เจมส์ แอล. แพลโดย วันชัย วัฒนศัพท์, ถวิลวดี บุรีกุลและเมธิตา พงษ์ศักดิ์ศรี. (2547). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). **การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม**. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรณิฉัย นิติโรจน์. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง**. วิทยานิพนธ์ (กฎหมายและการจัดการ). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิภาวี กฤษณะภูติ. (2554). **สวัสดิการสังคม**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- วินันท์กานต์ รุจิภักดิ์ และสัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ. (2558, มกราคม – เมษายน). **เครือข่ายภาคประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมคดีพิเศษ**. วารสารกระบวนการยุติธรรม. ปีที่ 8 (1). 41-65.
- ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดนครพนม. (2557). **ภารกิจของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน (ตำบลต้นแบบ) ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม**. นครพนม: ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดนครพนม.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). **คู่มือคู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.